

Sy-li spéwał,
Pilnje džélał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mérný
Čerstwosé da.

Njeh ty spéwaš,
Swérnje džélaš
Wšédne dny;
Džeň pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpočň ty.

Z'njebjes mana
Njeh ói khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew će!

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjež knihicziščežerňi w Budyščinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

11. njedžela po šwjatej Trojizny.

Romst. 1, 16—24.

Jow budže nam wo tajkich powjedane, kiž šu bjes samolwjenja. Šsu to czi, kiž praja, šo tu Bóh njeje a kiž šo hanibuja ewangelija wot Šhryšta. Šacž je tajkich tež mješ nami? Warnowani budžemy, šo njebychmy tak šmyšleni byli.

Duž hladaj šo teho, šo njeby w šhromadži=snje tych štejal, kiž šu bjes samolwjenja. Njepraj: 1. žadny Bóh tu njeje, a 2. ja hanibuju šo ewangelija wot Šhryšta.

1. Tajkich je pschezo bylo, kiž šu prajili, šo žadny Bóh tu njeje. Wošebje prajachu to tehdy a praja to hiščeže nětko póhanjo. Šo pať do žaneho žiweho Boha wjazny njewěrjachu, wopokasachu š tym, šo tu krašnosčž teho nješachodneho Boha pschewobrocžichu na podobnosčž, šo by podobna byla na sachodneho cžłowjeka, a tež podobna na ptaki, na šchyrinohate a po šemi lažaze šwěrjata a šo štworjenju bóle dnžli štworiczelej štužachu a po žadosčžach šwójich wutrobow w njeczistosčži žiwi bėchu, šo šwoje cžéla mješ šobu šahanibichu. Ša to bėchu bjes samolwjenja: „Šschetož šo my wěmy, šo Bóh je, to je jim šjewjene, pschetož Bóh je jim to šjewit; š tym, šo Boža njewidom=nosčž, to je, jeho wěcžna móž a bójštwó, budže widžene, hdyž my na škutkach to šrosymimy, jako to je to štworjenje teho šwěta.“ Bohužel je pať tajkich, kiž žiweho Boha přēja, tež mješ šchescžijanami a bė jich nětk jara wjele. Š džéla

šu bóle žuni, š džéla pať žyle džiwi we šwojej njewěrje. Čži bóle žuni šwoje přecže žiweho Boha pschi šebi wob=šhowaju. Šeno jich žiwjenje a šadžerjenje a šłowa, kotrež pschi tej a drugej škladnosčži wupraja, šwědcži wo jich šmyšlenju. Njepšchindu wjazny abo tola jara porědko do Božeho doma a š Božemu blidu, njemodla šo wjazny, nje=dadža šo wjazny šwěrowacž abo cžinja to hiščeže tať šwon=šownje šobu, a runje tať je pola nich še šschčenizu a š pohrjebom; šwoje džěcži njedadža š džéla wjazny wu=šchěcžicž a pschi pohrjebje tych šwójich njechadža žaneho duchowneho mječ. Šich myšle du jeno na šwětné a cžafne kubla a wješelosčže. Špsi tym šu wšchať tež jara špróž=niwi a šwěrní w džéle a pschecželníwi pschecžiwó druhim, šo njebychu šebi žaneje haňby nacžinili. Tajkich mašch wošebje tež mješ bohатыmi, mudrymi a wošebnyymi a štyšchich husto š jich erta: hiščeže něšchto a tať do žiweho Boha wěricž je hluposčž. Šinať czi bóle džiwi přějerjo žiweho Boha. Woni njemóža šwoju njewěru pschi šebi wobšhowacž, ale rěcža wo tym šjawnje, pišaju wo tym w nowinach a knihach a džělaju na to, jeno wěru do ži=weho Boha šanicžicž. Wěšo woni haťle prawje Boži dom a šłowo šazpíwaja a šhodža po šwójich lóšchtach a žado=šcžach w njeczistosčži, šwětnéj wješelosčži, nješwěrnosčži a njespožojnosčži. Tať šu tež po našchim kraju wokolo cžahali a we wulkich ludowych šhromadžišnach š polnym hidženjom žiweho Boha napominali: won š žyrkwoje, přecž še wšchej wěru. A pschi tym šebi tučži myšla, šo šu woni šami jeno czi mudri, a kiž hiščeže do žiweho Boha

wěrja, czi hlupi. Pawoł pak jow wo nich hinał myšli, hdyž praji: „hdyž šu šo ša mudrych měli, šu woni blašni šczynjeni!“ A woprawdže, je dha to š rošomom, šchtož woni tał mēnja tež wo štworjenju šwēta, šo jōn njeje, kaž biblija to praji, Bōh štworil, ale šo je šam nastal? Kaž njeby we wšchēm, šchtož tu je, jedyn špoczałt byl; kaž njebyrbjal wšchudžom wodžer a twarz bycz, a nětko hafle pšchi šwēcze, hdyž je wšcho tał krašnje štworjene a mudrije šarjadowane. Šchto dha mēnicze, hdy by něchtō pšchischol a prajil, šo je našch Boži dom, kaž tu šteji, šam wot šo nastal, hdyž je š woprēdka kuš semje tu bylo, a to je šo šapocžalo někał hibacž a pšchibymacž, šo š tych šamuščkow murja našta a š drjewa lawki a šhodny, niz wērno, my bychmy prajili, tōn cžlowjeł je rošom šhubil. A to drje mōžemy tež wo tych mēnicž, kiž chzedža nam š mudrymi šłowami rošestajecž, šo je šwēt š tał mjenowaneho prēnjotneho blōnka (Urzelle) naštal a šo š lētami rošwimal š temu, šchtož nětko je. Š wotkal dha, tał mōhli šo praschecž, je tutōn prēnjotny blōnk? Je tōn něchtō wohladał a je něchtō pōdla byl, hdyž je šwēt š njeho naštal? Njerēka tež to wēricž? A njeje dha tōn džiwo wjele džiwnišchi, hdyž wucža: wšchitko je šamo wot šo naštal, hacž hdyž biblija praji: Bōh tōn wšchedomōžny je wšchitko štworil a to hnydom jara krašne, dobre a rjane, kōždu nēž po jejnym byczu a wašchnju. A hdyž šo tež pšchi kōždej wēžu dale tajke rošwimanie a pšchibymanie namała, šchtož ničtō njeprēje, dha ta wēž tola ta šamšna woštonje, ženje to tał njeje, šo mohł š jeneje wopizny cžlowjeł nastacž, šo šu š jeneho blōnka wšchitke wēžny naštale. Czi wšchitžny pak, kiž žiweho Boha šaprēja, šu tež nětk bješ šamolwjenja. Wšchaf maja tež woni Bože šjewjenje w jeho štwōrbje, jeho šłowje a wošebje pšches jeho Šsyna. A hdyž widža, kał jich wjele š kōždeho štawa do žiweho Boha wēri, njemōhli to tež cžinicž? A Bohu budž džał, šchtož njeje Bože šjewjenje dozpicž mohlo, to je nětk Boži šud a prut dozpil. Kał někotry je w nudy wōjny šašo žiweho Boha pytal a namałal a šteji š druhimi hromadže w tej jenej wērije a modlitwje š Bohu šwojemu Anješej š šwojemu trošchtej, š šwojej nadžiji.

2. Kaž pak šu czi bješ šamolwjenja, kiž žiweho Boha prēja, tał tež czi, kiž praja: ja hanibuju šo teho evangelija wot Šhryšta. Pawoł njeby to wo šebi wuprajil, hdyž njebychu drusy Šhryštuša a jeho hnadu šacžišnyli. Wōn šam wšchaf bē to tež prjedy cžinil, bē šchescžijanow šurawje pšchescžehal a nad šmjercžu Šchcžepana šo šradowal; ale pola Damastona bu š Jesušež wobrocženy a jeho wērijazy a šwēdf. Woprawdže to njeby šo nihdy štalo, šo by tutōn wucženy muž, cžescženy pola luda, šo š temu Anješej wobrocžil, a nětko šam hanjenje a pšchescžehanje šwojich prjedawšchich towaršchom na šo wšal, hdyž njeby wērno bylo, šo je šo jemu, kaž šam powjeda, Jesuž, tōn horještanjeny a žiwo, šjewil. A nětko njehanibuje šo teho evangelija wot Šhryšta a je jo prēdowal w Jerušalemje a po žylym šwēcze, hacž tež jeho tehodla šrudowachu a a hanjachu, a to tehodla, dokelž mōž Boža je, kotraž šbōžnych cžini wšchitkich, kotšiz na to wēria. Wšchaf pšchinješe powjescž wo Božej hnadže w Jesužu Šhryštužu, Božim Šsynu, kotrehož je Bōh tym šhudym hrešchitkam ša Šbōžnika daril, a kiž je še šwojim šwjatym žiwjenjom a hōrkim nješawinowatym cžerpjenjom a wumrjecžom to wumōženje wot šchtrašny hrešchom a to wujednanje š Bohom dokonjal, šchtož je še šwojim horještacžom a knjebjušpēcžom

wobkručžil, a šchtož nětk do njeho wēri, šo na njeho we wutrobny roštacžu šwojich hrešchom špuschcža, tōn je prawy pšched Bohom a namała w tajkim towarštwje š Šhryštušom mōž š šwērnemu bēdženju a šhodženju ša nim, trošcht we wšchej žaloscži a nadžiju wēcžneho žiwjenja, šo šbōžny je w Šhryštužu jow a tam. To je Pawoł našhonil a jich wjele š nim, tež se wšchēch štawom. Ma jeneho chžu pokafacž, hdyž jow tež cžitamy: „prawy pak budže po šwojej wērije žiwo“, na našcheho Luthera, kiž je w tutym šłowje mēr š Bohom, prawy pucž š wērnej šbōžnosčži namałal. A nětko bu tež tebi prajene: wēr do Jesom Šhryšta, dha budžesch šbōžny; Šbōžnik tu je, daj šo šjednacž š Bohom. A ty šy šwojeho wucžerja, duchowneho, nana, šwoju macžer w tutej wērije wohladał žiwych bycz a šnadž wumrjecž. Dha šy tola tež w tutej wērije žiwo a tał šbōžny? D kajke wješele to bēšche, pšchi wšchej šrudobje, hdyž dyrbjachmy šwojim lubym božemje prajicž, kał našchi wojazy w tutej hnadže šwojeho Šbōžnika mēr pytachu a šawdawš šbōžnosčže, prjedy hacž do wōjny džēchu, hdyž ničtō njewē, hacž šo šašo štrowy wrōcži. W tutej hnadže štrošchtni budža tam mužšyž wojowacž a dobycz a na wēcžnje šbōžni, jeli šo we bitwje padnu. A Bōh chžyl dacž, šo je to tež šobu duchowne žohnowanie tuteje wōjny, šo wēra do Jesom Šhryšta, Božeho Šsyna, našcheho Šbōžnika, pšches kotrehož mōžemy jeno pšched Bohom wobštacž, šašo rošcže a cžlowjełojō bóle na šwoje hrešchi a Božu pravdu špominaju. Njebē na tym, šo chžychu Šhryštuša š trōna jeho bōjškeje krašnosčže štorcžicž? Cžlowjeł dyrbjesche jeno bycz wucžer a wodžer š dobremu, ale niz Boži Šsyn, kiž se šwojej pravdosčžu naš njeprawnych šastupuje. Šreč, Boži hnēm, hnađa Šhryštušowa jim ničzo wjazy njebē. Še šwojimi dobrými škutkami chžychu pšched Bohom wobštacž. Haj, Šhryštuša žyle prējachu a jeho šacžišnychu a hanjachu kaž Wōtza šameho. A tał šlōscž a lešnosčž, njecžištošcž a nje-pōšlušnosčž rošcžichu. Ale tež woni šu bješ šamolwjenja. Njeje Bōh šam hižom pšches profetow na pšchichodneho mešiaša pokafal a jeho potom pōšlal a šo š njemu pōšnal? Njeje Jesuž šam se šłowami a š pšchifahu wobkručžil, šo je Boži Šsyn, Šbōžnik cžlowjełow? Nješku to jeho wucžobnizy šlyšcheli, widžili, wērili, prēdowali a je šwojej martraškej šmjercžu wobtwjerdžili? Njeje žyla šchescžijanška žyrtej je šwojimi wērijazy a je šwojim duchownym žohnowanjom a wobštacžom šwēdcjenje ša to? Ach, šo bychmy wērili do Boha Wōtza a Šsyna! Wēra je Boži dar, kiž chže wuprošcheny bycz, prošchmy wo njōn. Wēra je wēž wutroby, niz hłowy; dha špuschcžejmy šo na Bože šjewjenja, a to šbože, kotrež š tym džen a bóle wužiwamy, budže našche pōšnacže pšchisporjecž. Šewal šy tež ty bješ šamolwjenja a nješbožowny jow a tam.

Pomhaj, šo cže njepuschcžu,

Ale woštanu czi šwērny.

Šdžerž na kōždym rošpucžu

Pšchi šebi mje, šeršchta mērny!

Twōj pucž wjedže š bēdženja

Tam do wēcžnoh' dobycža. Šamjeñ.

S. w M.

Cžerwjenny kšchiž.

Šandženeho 24. junija je 55 lēt bylo, šo Napoleon III. pola Solferino Rakušich w šrawnej bitwje šbi, a hdyž tež žaneho šamyška njeje, tole dobycže šwjecžicž, dha šo tola žyle

człowiestwo tamnego krwawego dnia i dziękiłom dopomni, dofelż bu krej tuteje bitwy jemu i sbożu. Na 40 000 muží a 2000 wyschichich leżachu na polach we swojej krwi a styfne wołanje mrężaznych i mróczelam klinczesche. Nihdže njebe dořahaza pomoz sa franienych, nihdže wofschewjenje sa mrężaznych. Ta horřka pólnych lékarjow be hjes mozy napscheczimo tutym horam njesboža a hubjenstwa, runjež pomhachu, hdžež móžachu. Szamo wody njebe, hubje mrężaznych wofhłódzicę, a i wofkal dyrbjał khłéb hycę, wuhłódnjenym hłóđ stajicę? Pšchede wšchem pať na człowjekach pobrachowasche, kiž bychu tu pšchimali a pomhali. Duž be te dny w tamnych stronach jedyn Schweizať, i mjenom Henry Dunant, kiž wšchu tu žalocę se swojimaj woczomaj wohlada. Wón pať na nju jeno njehladasche, ně, wón pomhasche. Se řuřodnych wřow wón řmilne žónřke hromadu honjesche a je wabjesche, telko i jedži a i piczu hromadu řnořhycę, telkož jeno móžachu. S nimi hromadže pytasche wón řranjenych wofschewjecę, ale jeno něotrym mjes tymi řhřazami bu pomoz. Čži druřy dyrbjachu řo njewofschewjeni wudychacę. S woprawdže njewšchědnej mozu wón něotře dny řkutkowasche, a wořesche tuch, kiž bechu te czežke dny pšchětrali do domow bliřichich wřow. A jako tam niřomu wjazy pomhacę njeřrjebasche, czehnjesche do řwojeje domišny — do Genřa — a wopřřowasche i wufschifnym pjerom to krwawne hubjenstwo, kiž be wohladať a napominasche žyke człowjestwo, řo by řo řhrabalo a hubjenstwo pšchichodnych bitwow pšches pšchihodne napravny pomjenřschiko. „Dopomnjeńki na Solferino,“ tať wón řwoje řnibi mjenowasche. A tuta řniba cžinjesche móžny řaczisčecę na wřchitlich. W léče 1862 wona wuńdže a be bórřy do wřchěch řeczow pšchekłožena. Mjes tym pať Dunant dalřche řroczele cžinjesche. Na jeho wabjenje pšchepřřy „Spomožne Rowařřtowo w Genře“ Europejske řrajne wyschinosče do Genřa na wulku řhromadžiřnu, řo by řo wo tej wězy dale wuradžowalo. Wřschinosče a wořebje wulkomozy řwojich řastupjerjow póřlachu. Řřřom přjedny wřchaf bechu něotře řraje mjes řobu wucžinjenja i řhromadnemu hojenju řranjenych řčiniřke, ale řak njeřořahaze te bechu, řo w bitwje pola Solferino řřawnje pořasa. Tola pať řo na te přjedawřsche pořtajenja dale twarjesche a w dnjach wot 23.—29. oktobra 1863 bu řhromadny nacžiř řa „Genřřku řonventiu“ abo „Čzerwjeny řchřiž“ řhotowany. Něřko řchwřřka wyschinosčę tu wěž do ruři wřa a řhromadžiřnu wřchěch řrajow do Genřa pomokla, kiž řo 8. aug. 1864 řapocža a na řotrejž be 16 řrajow řastupjenych. Řo 2 njeđželo-maj be wěž dowuradžena a 8 wulkomozow bechu pořtajenja podpiřake. Bórřy po tym teř řruřřka podpřřa. Čdnž beřchtej teř řakuska a řuřřka pšchisřupřkej, be „Čzerwjeny řchřiž“ do řwojeho něčziřscheho prawa řtupil. Řak wjele dobreho je „Čzerwjeny řchřiž“ w bitwach dořonjať, najlěpje nařchi řtari wojazy wjedža. Řiz jeno, řo je řakajane, na lékarjow, nořcherjow řhorřych, na hojernje řřelecę, ně, „Čzerwjeny řchřiž“ řtara řo wo pyřtanje a hojenje řranjenych a cžini wřcho, řchřož řo i lěpřchemu wořakow cžinicę hodži. Šnamjo „Čzerwjeneho řchřiža“ na wofach, řhorownjach atd. je řaž řuba maczeřna ruřka, řotraž do bitwy pšchima, řo by řyřřy řřeka, ranu wobalowala a řłowu řranjenych na mjeřki řahřwř kladla. Řjech Wóh tutón wuřřaw dale řohuřuje! Šabycę pať njeřchamny, řo je jeho řolebka na krwawnym bitwiřcheczu pola Solferino řtala; pšchetož tam je pšched něřko 55 létami cžucžimny muž, Henry Dunant, na tu mřřl pšchisřchol, i řotrejčę je pořđžiřcho, řaž wulki řchřom i maleho řornjatka, řłodow-pořny „Čzerwjeny řchřiž“ wurořřk, řón řpomozny wuřřaw, řotrehož najřłubřsche řorjenje řo řaž wřcha prawa lubořcę na řwěcže, teř cžahnu i czerwjeneho řchřiža na horje Golgatha.

Wójuřřka řóđž.

„Šměť teř řas wójuřřku řóđž wopřřtacę?“ řo wopřřaschach, jaťo do řiela pšchidžech. „Wěřcže móžecže to,“ be wotmol-

wjenje, „ja řhřu řam teř matrořu mjenowacę, kiž budže řam wřcho pořasowacę.“ W pořtajenym cžahřu bečę na řóđži a cžach na řwojeho matrořu. Šchřo je to tola do hobra, řajřa wójuřřka řóđž! Čdnž je na řóđžach řa pucžowarjow wřcho hacę nanaj-přchijomniřcho napravjene, je tu wřcho hacę na pořředni řucžik wutřebane. Wřcho dopomina na wojowanje a wójuřřu. řa widžach byđlo, řalu matrořow, teř tej dwe wěži řa rořřasowanje, wobej i tořřtymi řeřesnymi panzerami wobřónjenej, přřđřownu a řadnu wěžu. „Čdnž je přřđřowna potřřelana, řo ře řadneje řomando dawa,“ tať mje pomucžichu. Řak to klinczesche: „Čdnž je přřđřowna řpotřřelana!“ Pšched mořim duřchom řnamjo mórřřeje bitwy řtejesche. Řanony řrimachu, řule na řeřesne panzeru létachu! Řak řaťořřna dyrři tola řajřa mórřřa bitwa hycę! A řokowokolo je morjo, kiž wřchemu twochņenju wobara, hdřž řu do řóđže džeru wutřřelili! „Tu widžicę,“ džesche mój wjedniř, „podbmórřřku řminu, wěřo njenatřřanu. řo řu řřasřhne bombaw. Čdnž řóđž na řajřku řtorcži, rořřbuchnje wona na měřcže a rořřdřeje řóđž na dnje na 15 metrow. ře řu nařchim řóđžam i najwjeřřchřim řtrachom; w řapanřřkej wojnje řu řwoju móž pořasake.“

Na to do matrořřoweje řale džechmoř. Řunje bečę řlida nařřajane a matrořřojo wobjedowachu. Řo wobjedže řo řlida i řalinemu wjeřřchej řčahnu a řpřchřpřinaju a něřko móže řo w řali řařo exeryžerowacę. W nozy tam řoža wřřaju, wo dnjo wot nič ničřo njewidžiřch. Něřko dale džechmoř do řomorow, w řotřchřž řanony řteřachu, řaťořřne řruchi, kiž řo do wřchěch řokow wjeřřecę hodža. Maťe wofnjeshřko něřchřo řwěřka do řomorř puřchčesche. „W nozy abo w bitwje řo wofno řaczehnje a řa to mamu elektriřře řwěřko,“ pomucžowasche mje mój wjedniř. „A tu,“ počža po řhwili, „móžecže najlěpje tořřřocę řeřesnych panzerowych řlatow widžecę.“ řo dha bečę řeřesne řčženy, řoko wofokolo řyřeje řóđže! „Ale řak dha,“ řo wopřřaschach, „wojazy tu řwój řomando dořřawaju?“ — „Na elektriřřim puczu i wěže dele,“ be wotmolwjenje. „Najpřjedny řo řomanduje i přřđřowneje wěže; hdřž je ta potřřelana, ře řadneje; a hdřž ta teř wjazy njeje, potom wojeřřřy wřchřřchi rořřakujane, hacę na pořřledku řóđža řanona řama řa řo řřela.“ — „Ale tu tola ničřo wo njeřpřchecželu njewidžicę, hdřž je wofnjeshřko řaczehnjene?“ — „řo teř řrjeba njeje; tu řo jenicžřy na řomando wřchřřcheho pořřłucha.“ Ři počža řyře dživno hycę na tutym řeřesnym hobraje.

„Tu řu,“ řeczesche mój matrořa dale, „te řchřoty a durje do nič. řyřka řóđž je do wjele řchřotow abo řumow džřelena. Wbudřeje řo něhdže džera do řóđže, dha řo durje řamneje řchřoty řaczinjanje a woda móže jeno do řeho řuma a niž dale. řajřke řchřoty řu w delnič a horniř džřelach řóđže. Čdnž řomando pšchidžę: řaczęńcže hornje řchřoty! řeka to řak wjele řaž: řichřihotujcže řo na řónž!“

„řehdy dře řo cžolmny i řóđže do morja puřchčę,“ ja řeřenych. „Ně, te řo dele njeřpuřchčę,“ matrořa wotmolwi. „Pšched nje řo řraža i wucžehņjenym mječřom pořřaji. Řiřřto cžolmny do wody puřchčęcę njeřřmė.“ — „Ale cžehodla dha niž?“ — „Njedobohđžemny, dha wumřjemny!“ — „řaj, ale řak mořli řo tola i najmjeřřřcha něřotři pšched řmjerečzu wuřřowacę,“ džach i matrořřej. „Ně,“ wotmolwi řón, „to njeby ničřo pomhala. Čdnž řo řa wulka řóđž podnóri, je mórřřki řužok řak řyřny, řo by wřchě cžolmny do řłubiny řčahnyř.“ — „Potařřkim by řóđž ře wřchěm řhubjena byřa?“ — „řaj, potom je řa wřchěch řónž.“

„Ně,“ na to džach, „pořny řónž wřchaf řiřchčę njeje; něřchřo řiřchčę pšchidžę.“ — „řaj wřchaf,“ matrořa wotmolwi, „potom řmny něřchřo řa mórřře řaje.“ řa pať džach: „A hdřž je řařche cžęlo řa mórřře řaje, Wř macže tola teř duřchu. Šchřo pať i tej budže?“

Mój wodžer wotmjelřny. Šchřo dyrbjesche teř řiez? Šchřož be w řchřuli wo duřchi wuřnyř, be dawno řabyř. Wobahanej pať

njebe. Wón dźakny mažu knižku pschija, nowy testament, kiž jemu dach, a je wěsće posdžišcho tež do njeje hladak.

Njech twója kóž cze dowjeje — t Bohu!

K.

Njesnjeβliwoscź.

W Saarbrücku na mosće, psches rěku Saar wjedžazym, steji rjany pomnik křezora Wylema I. Tónle pomnik mohł so s polnym prawom pomnik njesnjeβliwoscźe mjenowacź. Za wěz ma so mjenujzy takle.

Schtož wot 1. haprleje 1909 Saarbrücken rěka, běchu přjedny tsi blisko pschi žebi ležaze města: St. Johann, Saarbrücken a Malstatt-Burbach. A tute města so ženje prawje snjesć nje-móžachu. Žane druhemu nicžo njeopschewasche. To so tak prawje jasnje pokazje, jako dyrbijsche so tam křezorowy pomnik stajicź. Saarbrücken chysche jón męcź. Bějsche tam tola křezor bydlak, jako do wójny czechjesche; tam bějsche so tež s přenimi franjenty setkal, kotřiž jeho s wystanjom strowjachu. Ale St. Johann chysche tež swój křezorowy pomnik. Hacz do St. Johann běchu so Franzosjojo dobyli, tam běchu jich s jeneje korcžny do bitny wołali; duž St. Johann bjes pomnika wostacź njemóžesche. Wjeβny wokriβ žebi teho runja pomnik žadasche, kiž męjesche so w Malstatt-Burbach natwaricź. Tsi pomniki bychu potajkim trěbne byle; schtož pał sažo wyschnoscź sakasa. Wn tola tež džitwna wěz była, hdy by w kóždym tutych městow, kiž hromadu wiβachu, jedyn křezorowy pomnik widžecź był. Wyschnoscź jeno jedyn jenicźki pomnik dowoli.

Haj, ale hdže nětko s nim? Saarbrücken městno ja njón darmo posticzi. Ale St. Johann wobkuczi: „Hdyž pomnik tam pschidžze, my nicžo njeplacžimy. Wón dyrbi t nam, do bliskoscze dwórnišcžca. Tam hišcže dženka tule leža, kotrež so Franzosjojo do města tšeleli.“ Ale sa tajki pomnik sažo Saarbrücken nicžo dacź njechasche.

Schto nětko? Stóncžnje nicžo wysche njewosta, hacz pomnik na mjesu mjes wobemaj městomaj stajicź. Tak męjesche kóžde město pol pomnika. To tšecze wschał dyrbijsche pschi tym prósdne wostacź. Mjesu cžinjesche pał mjes St. Johann a Saarbrücken rěka Saar. Tam męjesche so pomnik potajkim stajicź. A tam je so tež stajil. Móst so se stolpami poβhlnili a so přjedža na njón pomnik stajili.

Džitwne městno ja pomnik! Ale tak bě so wobemaj městomaj prawo dostało. Žane jón druhemu popschalo njebe a duž jón žane žyly nima. Pomnik pał tam hišcže dženka steji jako snamjo něhdušcže njesnjeβliwoscze. Psched 6 létami so so te města po dołhich jednanjach do jeneho města sjednocžike. Kał njetriebawski běchu tehodla te přjedawsche wadženja! A tón pomnik tam wostanje a budže hišcže t posdžišchim narodam rěcžecź wo njesnjeβliwosczi jich přjedownikow.

Tole je — ty rjejnjesch — něschto, schtož njeby nihdže druhdže móžno bylo. A tola na swěcze podobnych pomnikow wjele steji. Slaj, tam steji murja! Wona je po prawom žyle wysche; jeno so kuβodej swětlo a pomětr bjerje. Haj, ale sa to bu runje twarjena! Abó tebi je něchtó něschto sķeho cžinil. Ty to sabycź njemóžesch a žebi se swojim hřewom sam žiwjenje cžezke cžinisch. Tu sažo je sķtom. Jeho korjenje bližšchemu do jahrody cžerja a jeho hačosy daloko psches mjesu pschewiβuja. Jeho plody drje t ničom njeβu, kuβod pał ma sķtodu a hněwa so kóžde léto na sķtomisko. Ale wobkedžer sķtom nje-wudžela. Wón wschał by to rad cžinil, drjemo t palenju by trjebał. Ale s cžim dha by potom kuβoda hněwacź chyzl! Sķtom tehodla stejo wostanje.

To wscho so pomniki njesnjeβliwoscze. Njeje pał nicžo dobre na nich. Schtož ma jich tu wjele stejo, temu so wone wěsće junu psched wrota wěcžneho žiwjenja staja, a wón

psches nje nuts móž njebudže. Snjesće so tehodla jedyn s druhim! Lěpje je, so so swojeho prawa wsdawasch, hacz so so pschedžimo bratskej lubosći pschewrěschisch. Čžaf njeje t wadženju, ale t lubowanju. Ženo tych, kotřiž so mjes so bu lubuja, ma Wóh rad.

Duchowna straž.

Schto, dušcha, spisch? Stej na straži

A modlitwy so jimaj;

Ach, nje podaj so wěstosczi,

Sa mječžom Ducha pschimaj:

Sly nje pscheczel cze wobleha,

Kiž wjele lescze, mozy ma

A žada tebe sķasycź.

Cze pyta storcžicź do hrěcha,

Čži křonu wěry rubicź;

Wón chze twój wotpad wot Boha,

So dyrbiš sbóžnosć sķubicź.

Hdžežtuli widzi sķladnosće,

Tam jeho lescź cze spytuje

A tajnje t sķemu wabi.

Wón koleba cze do spanja

A w dušchi wěstoscź budži;

So w strasche so, wón potaja

A twoju bojosć kludži —

Hacz sķóncžnje s rózom wuβunje

Sso hělki had cži t wutrobje,

Žed sķmjercze do njeje sķhnyje.

Naβ, Božo, sķšituj kóždy cžaf

Psched sķeho ducha mozu;

Se swojim sķowom swarnuj naβ

Psched hrěcha cžemnej nozu.

Kaž Sbožnik našch njech wojujmy

A nje pschecžela pschewiřmy

We mozy jeho Ducha.

Duž stupmy na straž smužicze

Se sķšitom wěry w ruzy;

Dóšcht cžela, woczow, hordosće

Sso potom sķhubi duzy;

Sly nje pscheczel naβ wopuscžci,

Měr na naβ cžecze njebieski,

A jandželjo nam sķluža.

K. A. Fiedlef.

Wschelake s bliska a s daloka.

„Schlit Boži“, wójnske modlitwy, w lěcze 1866 wot njeboh knjesa fararja Smitšcha w Hodžiju sestajane, so so tšeczi křocź s nowa wudale, hdyž je trubjel wójny sķnow nascheho wótzneho kraja na křawne bitwisće wołala. Knížka wopschija rjane natwarjaze modlitwy sa naschich wonach kaž tež sa naβ domach. Wopschijecze je scžehowaze: 1. Sdychowanja wo měr; 2. Wobebite modlitwy we wójnskej nusy (n. psch. Modlitwa sķchescžijanskeju staršcēju sa lubeho sķyna, kiž je dyrbiak so bu do wójny hicz, abó modlitwa sķchescžijanskeje žony, kotrež muž we wójnskim wójsku steji, abó modlitwa sķchescžijanskeho wojaka, kiž we wójnskim wójsku steji atd.); 3. Schromadne modlitwy we wójnskej nusy; 4. Džatowne modlitwy sa wumóženje s nusy a sa dostaty měr. — Wny knížki naležnje porucžamy, so bychu lubi Sserbja žebi je kupili sa swoju domjaznu nutrosć a so bychu je tež tym swojim, kotřiž na bitwisće staja, póβkali. Wone so dostacź sa 30 pj. pola knjesow farariow kaž tež we wudawarňach Serbskich Nowin.

— Sańdženu nježdelu bu t. farat Něsbarf w Dubinje jeno-hlóbnyje jako farat sa Pschizy wuswolenty.